

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักบริหารกลาง ฝ่ายบริหารทั่วไป โทร. ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๔๐ - ๕๙ ต่อ ๒๑๑๖

ที่ กษ ๐๔๐๑/ว ๑๒๔ วันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง เอกสารแจ้งเวียน

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ผู้เชี่ยวชาญกรมตรวจบัญชีสหกรณ์
ผู้อำนวยการสำนัก , ผู้อำนวยการศูนย์ และ ผู้อำนวยการกอง
หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน
หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐
ผู้เชี่ยวชาญสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ ๑ - ๑๐
หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ทุกจังหวัด
ผู้อำนวยการกลุ่มและหัวหน้าฝ่าย ในสังกัดสำนักบริหารกลาง

สำนักบริหารกลาง ขอส่งสำเนา หนังสือ ประกาศ ระเบียบ คำสั่ง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง ที่ กษ ๐๒๐๑.๐๖/ว ๗๘๓ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐
เรื่อง รายงานผลการสัมมนาเรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ “ขับเคลื่อนเกษตร
สมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐”

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดทราบ
 โปรดทราบและถือปฏิบัติ
 โปรดทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 โปรดทราบและแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

(นายจรัญ ธาดาวิวรรณ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มประสานราชการ รักษาราชการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

รตส. จิตรทรัพย์
รับที่ ๕๕๗
วันที่ ๒๗ ม.ค. ๒๕๖๐
เวลา ๑๖.๓๐ น.

สำนักบริหารกลาง
เลขที่รับ ๑๒๖๒
วันที่ ๒๗ ม.ค. ๒๕๖๐
เวลา ๑๕.๑๑ น.

พมก. ๑๑ ๕๖
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
เลขที่รับ ๑๑๑๓
วันที่ ๒๗ ม.ค. ๒๕๖๐
เวลา ๑๑.๑๖

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐-๒๒๘๑.๕๕๕๕ ต่อ. ๑๖๐

ที่ กษ ๐๒๐๑.๑๖/ว ๗๘๓ วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง รายงานผลการสัมมนาเรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐
“ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐”

เสนอ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เพื่อโปรดทราบผลการสัมมนาและใช้เป็นข้อมูลประกอบในแนวทางการดำเนินงาน
ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้สามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ โทร. ๐-๒๙๕๐-๖๔๘๘

(นางพรทิพา แก้วชนะ)

ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรียน อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ด้วย สป.กษ ได้ส่งสำเนาหนังสือสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานผลการสัมมนา เรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ “ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐” เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ รายละเอียดตามหนังสือที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ จะได้แจ้งเวียนทุกหน่วยงานในสังกัดทราบ และใช้เป็นข้อมูลประกอบในแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ทราบ

ดำเนินการตามเสนอ

(นางสาวจิรทรัพย์ ปลอดกระโทก)

รองอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

๒๗ ม.ค. ๒๕๖๐

(นางสาวสิริวรรณ คุณาสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานคลัง รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง

รองปลัดฯ (นายสุรพงษ์)
 รัชที่..... กทท ๖
 วันที่ ๒๕ ม.ค ๖๐ เวลา ๑๖.๑๐

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 รัชที่..... กทท ๖
 วันที่ ๒๕ ม.ค ๖๐
 เวลา ๑๕.๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร โทร. ๐-๒๙๔๐-๖๔๘๘

ที่ กษ ๑๓๐๔/๒๕๕๙ วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ ๖. ๑๓๓๖๕

เรื่อง รายงานผลการสัมมนาเรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐

“ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐”

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตามที่ได้โปรดอนุมัติให้สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) จัดสัมมนาเรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ “ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐” ในวันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถ.วิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร นั้น

ในการนี้ สศก. ได้สรุปผลการสัมมนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑. ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐

๑.๑ ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในปี ๒๕๕๙ หดตัวร้อยละ ๐.๕ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘ โดยสาขาพืช และสาขาบริการทางการเกษตร หดตัวร้อยละ ๑.๘ และ ๐.๕ ขณะที่สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ ๒.๘ ๒.๕ และ ๒.๒ ตามลำดับ

ปัจจัยลบ

- ๑) ปรากฏการณ์เอลนีโญและสภาพอากาศที่แปรปรวน ส่งผลให้มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ ก่อให้เกิดภัยแล้งในหลายพื้นที่ของประเทศตั้งแต่ช่วงปลายปี ๒๕๕๘ ต่อเนื่องมาจนถึงต้นปี ๒๕๕๙
- ๒) การทำประมงทะเลยังคงประสบปัญหาในเรื่องของการปรับตัวและการปฏิบัติตามกฎหมายประมงของผู้ประกอบการเรือประมง
- ๓) การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีทิศทางลดลง เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างจีนยังคงชะลอตัว

ปัจจัยบวก

- ๑) ปี ๒๕๕๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ อาทิ การปฏิรูปภาคการเกษตร การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร
- ๒) การผลิตปศุสัตว์ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มมาตรฐานที่มีการวางแผนการผลิตและดูแลอย่างเป็นระบบ
- ๓) สถานการณ์การผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงปรับตัวดีขึ้นมาก เนื่องจากการจัดการปัญหาโรคกุ้งตายด่วนที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดีขึ้น
- ๔) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศที่ทรงตัวในระดับต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

๑.๒ แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๐ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๔ - ๓.๔ โดยทุกสาขาการผลิตมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น สาขาพืช ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๖ - ๓.๖ สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๑ - ๒.๑ สาขาประมง ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๓.๐ - ๔.๐ สาขาบริการทางการเกษตร ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๑.๕ - ๒.๕ และสาขาป่าไม้ ขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๒ - ๓.๒ สำหรับปัจจัยสนับสนุนที่ทำให้ภาคเกษตรกลับมาขยายตัวได้ในปี ๒๕๖๐ ได้แก่

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน (Changing Towards Smart Agriculture) โดยจะดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีการบริหารจัดการแบบธุรกิจเกษตร พัฒนาการเกษตรที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี องค์ความรู้แบบองค์รวม รวมถึงสนับสนุนกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒) สภาพอากาศและปริมาณน้ำที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรมากกว่าปี ๒๕๕๙

๓) เศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๖๐ มีทิศทางดีขึ้น เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่ต้องติดตามในเรื่องของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในปี ๒๕๖๐ ซึ่งอาจทำให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร นอกจากนี้ การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย อาจทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปยังประเทศจีนลดลง

๒. การอภิปรายช่วงเช้า หัวข้อ “เกษตร S-Curve ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ขยายผลิตภาพ” มีผู้ร่วมอภิปราย ๓ ท่าน ประกอบด้วย ๑) นายประวิทย์ ประภคตศรี ประธานเจ้าหน้าที่กลุ่มธุรกิจพลังงาน กลุ่มมิตรผล คณะทำงานการพัฒนาการคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรม (New S - Curve) ได้ร่วมอภิปรายในฐานะคณะประชากรรัฐ ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในทุก ๆ ด้าน แต่ขาดการจัดการที่ดี ดังนั้น การสร้าง “เกษตร S - Curve” จึงต้องนำการเกษตรสมัยใหม่ (Modern Farm) เข้ามาช่วย เพราะภาคการเกษตรเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ๒) ผศ.ดร.ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาฟิสิกส์ และศูนย์นาโนเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ร่วมอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นว่าปัจจุบันมีกลุ่มธุรกิจเกิดใหม่ (Startup) ที่เข้ามามีบทบาทในภาคการเกษตร โดยใช้กระบวนการและนวัตกรรมในการสร้างมูลค่าเพิ่ม และทำให้ตลาดสินค้าเติบโตอย่างก้าวกระโดด ซึ่งกลุ่มนี้มองถึงอนาคตและทางรอดของภาคการเกษตร โดยเน้นการใช้ Digital Technology และนวัตกรรม และ ๓) นายนิทัศน์ เจริญธรรมรักษา นายกสมาคม ผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย ได้ร่วมอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นว่า วิธีการปลูกข้าวให้ประสบความสำเร็จและช่วยให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น คือ การทำนาด้วยวิธีปักดำโดยเครื่องจักร เพราะได้ผลผลิตเฉลี่ยที่สูงขึ้นและมีคุณภาพ และอีกวิธีหนึ่ง คือ การทำนาเปียกสลับแห้ง นอกจากนี้ ยังได้นำเสนอ “ปฏิทินลันเกวียน” ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและการเก็บเกี่ยวให้ตรงกับลักษณะของพันธุ์ข้าว ตามช่วงเวลาที่เหมาะสม

๓. การอภิปรายช่วงบ่าย หัวข้อ “เกษตรแม่นยำ ภูมิคุ้มกันเกษตรไทย” มีผู้ร่วมอภิปราย ๓ ท่าน ประกอบด้วย ๑) ดร.สุรัชย์ สถิตคุณารัตน์ ผู้อำนวยการอาวุโส ศูนย์ข้อมูลและการคาดการณ์เทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ ได้ร่วมอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับทิศทางนวัตกรรมด้านการเกษตรไทย ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับตัว (Adaptation) และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเทคโนโลยีด้านการเกษตร มี ๓ ประเภท คือ (๑) เทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ (๒) เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ และ (๓) เทคโนโลยีพยากรณ์และเตือนภัย ๒) ดร.จุฬารัตน์ ตันประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ได้ร่วมอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยการใช้ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การปรับสมดุลของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ โดยอาศัยการบูรณาการข้อมูลจากหลายภาคส่วน ซึ่ง what2grow เป็นเครื่องมือหนึ่งที่ใช้บูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดพื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมจากหน่วยงานต่าง ๆ ๓) ดร.दनัยกิติ์ สุขสว่าง หัวหน้าแผนกกลยุทธ์ ๕ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

/ได้ร่วมอภิปราย...

ได้ร่วมอภิปรายและให้ข้อคิดเห็นในเรื่อง “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตและการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยให้ยึดหลัก “ทางสายกลาง” ประกอบไปด้วย ๓ ห่วง คือ (๑) ความมีเหตุผล (๒) ความพอเพียง และ (๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ ๒ เงื่อนไข คือ (๑) การมีความรู้ และ (๒) การมีคุณธรรม โดยทฤษฎีใหม่เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับ “การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตที่ยั่งยืน” โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ดิน เพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินเพื่อปลูกพืชไร่นานาพันธุ์ และที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์ ตามอัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐

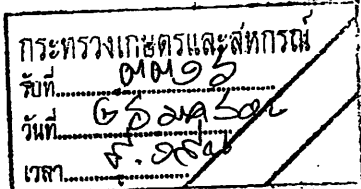
๔. การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมสัมมนา

๔.๑ ความพึงพอใจต่อการสัมมนาเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐” ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจในภาพรวมของการสัมมนาและการบรรยายโดยเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร อยู่ในระดับมาก ส่วนการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจต่อเอกสาร “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐” และ ความพึงพอใจต่อเอกสาร “สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี ๒๕๖๐” อยู่ในระดับมากที่สุด

๔.๒ การอภิปรายช่วงเช้า หัวข้อ “เกษตร S - Curve ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ขยายผลผลิตภาพ” พบว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจในภาพรวมต่อวิทยากร ๓ ท่าน ได้แก่ นายประวิทย์ ประกฤตศรี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วน ผศ.ดร.ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ และ นายนิทัศน์ เจริญธรรมรักษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

๔.๓ การอภิปรายช่วงบ่าย หัวข้อ “เกษตรแม่นยำ ภูมิคุ้มกันเกษตรกรไทย” พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมต่อวิทยากร ๓ ท่าน ได้แก่ ดร.สุรัชย์ สติคุณารัตน์ ดร.จุฬารัตน์ ตันประเสริฐ และ ดร.दनัยกิติ สุขสว่าง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

๔.๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา เห็นว่า วิทยากรมีประสบการณ์เชี่ยวชาญในสาขาตรงตามหัวข้อสัมมนา มีความรู้รอบด้าน สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ชัดเจน ตรงประเด็น ขณะที่หัวข้อสัมมนามีความทันสมัย น่าสนใจ ทันท่วงที อยากรู้จักตาม ควรมีการเชิญภาคเอกชน และเกษตรกร เข้าร่วมการสัมมนามากขึ้น

ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณา หากเห็นชอบขอได้โปรด

๑. นำเรียนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อโปรดทราบ

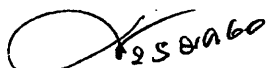
๒. มอบหมายให้ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แจ้งเวียนหน่วยงานของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อทราบผลการสัมมนาและใช้เป็นข้อมูลประกอบในแนวทางการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางสาวจิริยา สุทธิไชยา)

เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ก๑๖๑๑๖๑

๑๗/มิ.ย.๕๙ ๒

(นายสรพงษ์ เจียสกุล)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วันที่ ๒๐ มิ.ย. ๕๙

๒๐ มิ.ย. ๕๙

๒๐ มิ.ย. ๕๙

๒๐ มิ.ย. ๕๙

๒๐ มิ.ย. ๕๙

(นายสรพงษ์ เจียสกุล)

รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุปผลการสัมมนา

เรื่อง ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐

“ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐”

วันอังคารที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถ.วิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้จัดสัมมนา เรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ “ขับเคลื่อนเกษตรสมัยใหม่ พัฒนาเกษตรไทยสู่ ๔.๐” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ รวมทั้งสถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญต่อสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบและนำไปใช้ประโยชน์ รวมถึงเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะด้านเศรษฐกิจการเกษตรกับผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการ ผู้แทนภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้แทนเกษตรกร รวมทั้งสิ้น ๕๓๒ คน สารสำคัญของการสัมมนาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

สาระสำคัญของการสัมมนา

๑. ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐

๑.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรในปี ๒๕๕๙ หดตัวร้อยละ ๐.๕ เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๘ โดยสาขาพืชและสาขาบริการทางการเกษตร หดตัวร้อยละ ๑.๘ และ ๐.๕ ตามลำดับ ขณะที่สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ ๒.๘ ๒.๕ และ ๒.๒

ปัจจัยลบ

๑) ปรากฏการณ์เอลนีโญและสภาพอากาศที่แปรปรวน ส่งผลให้มีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติก่อให้เกิดภัยแล้งในหลายพื้นที่ของประเทศตั้งแต่ช่วงปลายปี ๒๕๕๘ ต่อเนื่องมาจนถึงต้นปี ๒๕๕๙ โดยปริมาณน้ำใช้การได้ในเขื่อนหลักต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก ไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชหลายชนิด โดยเฉพาะการปลูกข้าวนาปรังในพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาแถบภาคเหนือตอนล่างและภาคกลาง

๒) การทำประมงทะเลยังคงประสบปัญหาในเรื่องของการปรับตัวและการปฏิบัติตามกฎหมายประมงของผู้ประกอบการเรือประมง

๓) การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์มีทิศทางลดลง เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญอย่างจีนยังคงชะลอตัว

ปัจจัยบวก

๑) ปี ๒๕๕๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้เป็นปีแห่งการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน โดยได้ดำเนินนโยบายและมาตรการต่าง ๆ อาทิ การปฏิรูปภาคการเกษตร ประกอบด้วยโครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๘๒ ศูนย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เกษตรอินทรีย์ และ

ธนาคารสินค้าเกษตร รวมถึงการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิต ซึ่งช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตร

๒) การผลิตปศุสัตว์ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มมาตรฐานที่มีการวางแผนการผลิตและดูแลอย่างเป็นระบบ แม้ปัญหาอากาศที่ร้อนและแห้งแล้งจะกระทบต่อการเลี้ยงสัตว์บ้าง แต่ปริมาณผลผลิตปศุสัตว์โดยรวมยังคงเพิ่มขึ้น

๓) สถานการณ์การผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงปรับตัวดีขึ้นมาก เนื่องจากการจัดการปัญหาโรคกุ้งตายด่วน (Early Mortality Syndrome: EMS) ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มที่ดีขึ้น

๔) ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศที่ทรงตัวในระดับต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

๑.๒ แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๐

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๖๐ คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ ๒.๔ - ๓.๔ โดยสาขาพืช ขยายตัวร้อยละ ๒.๖ - ๓.๖ สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ ๑.๑ - ๒.๑ สาขาประมง ขยายตัวร้อยละ ๓.๐ - ๔.๐ สาขาบริการทางการเกษตร ขยายตัวร้อยละ ๑.๕ - ๒.๕ และสาขาป่าไม้ ขยายตัวร้อยละ ๒.๒ - ๓.๒ สำหรับปัจจัยที่สนับสนุนให้ภาคเกษตรในปี ๒๕๖๐ ขยายตัว ได้แก่

๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดให้ปี ๒๕๖๐ เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน (Changing Towards Smart Agriculture) โดยจะดำเนินนโยบายและมาตรการด้านการเกษตรต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้เกษตรกรทำการผลิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มีการบริหารจัดการแบบธุรกิจเกษตร พัฒนาการเกษตรที่ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี องค์ความรู้แบบองค์รวม รวมถึงสนับสนุนกระบวนการผลิตที่สะอาด ปลอดภัย ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ เกษตรกรมีความมั่นคงทางด้านรายได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒) สภาพอากาศและปริมาณน้ำที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตทางการเกษตรมากกว่าปี ๒๕๕๙ เนื่องจากในช่วงปี ๒๕๕๙ ฝนเริ่มตกตามฤดูกาล ทำให้มีปริมาณน้ำใช้การได้ในเขื่อนหลักเพิ่มขึ้น ซึ่งเพียงพอต่อการเพาะปลูกและการเจริญเติบโตของพืชที่สำคัญ

๓) เศรษฐกิจโลกในปี ๒๕๖๐ มีทิศทางดีขึ้น เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทย อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่ต้องติดตามในเรื่องของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในปี ๒๕๖๐ ซึ่งอาจทำให้น้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร นอกจากนี้ การชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน ซึ่งเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของไทย อาจทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของไทยไปยังประเทศจีนลดลง

๒. การอภิปราย หัวข้อ “เกษตร S - Curve ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ขยายผลิตภาพ”

๒.๑ นายประวิทย์ ประภคศิริ ประธานเจ้าหน้าที่กลุ่มธุรกิจพลังงาน กลุ่มมิตรผล คณะทำงานพัฒนาการคลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรม (New S - Curve)

การสร้าง “เกษตร S - Curve” ด้วย “โครงการสานพลังประชารัฐ”

การดำเนินการของคณะประชารัฐ เป็นไปตามกลไก “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน/ประชาสังคม โดยภายใต้คณะกรรมการสานพลังประชารัฐ ประกอบไปด้วย ๑๒ คณะทำงาน ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ๑) กลุ่ม Value Driver ๗D และ ๒) กลุ่ม Enable Driven ๕E นอกจากนี้ โครงการสานพลังประชารัฐมีทิศทางการดำเนินงานด้านการเกษตร คือ “การลดต้นทุน

และการเพิ่มมูลค่าสินค้า” โดยสิ่งที่ภาคการเกษตรต้องมีเพิ่มเติมขึ้นมา คือ “การบริหารจัดการที่ดี” ซึ่งคณะทำงานที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร คือ คณะ D๖ (การพัฒนาการเกษตรสมัยใหม่) มองว่าควรปลูกพืชแบบผสมผสาน และเลือกปลูกพืชที่สามารถแข่งขันในตลาดได้ สำหรับคณะ D๕ (การพัฒนาคีลัสเตอร์ภาคอุตสาหกรรมแห่งอนาคต New S - Curve) มีแนวคิดและการดำเนินงานตามรายละเอียด ดังนี้

แนวคิดและการดำเนินงานของคณะ D๕

๑) ภาคการเกษตรเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศและมีส่วนสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ แต่แรงงานภาคการเกษตรร้อยละ ๓๙ กลับสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจได้เพียงร้อยละ ๑๒ ของเศรษฐกิจทั้งประเทศ สิ่งที่เกิดขึ้นนั้นทำให้ต้องหาสินค้าที่สามารถแข่งขันได้ อย่างเช่น อ้อยที่เป็นทางเลือกเพราะสามารถใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมน้ำตาล และอุตสาหกรรมพลังงานได้

๒) ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพ เนื่องจากมีความได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศ ด้านวัตถุดิบ และด้านความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ ยังมีความสามารถในด้านการพัฒนาสายพันธุ์ การเพาะปลูกพืช และการเพิ่มผลผลิต ซึ่งงานวิจัยเรื่องการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง พบว่าสามารถเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลังได้ถึง ๑๐ ตันต่อไร่ โดยจะต้องมีปริมาณน้ำที่เพียงพอ ประกอบกับมีพื้นที่ที่เหมาะสมในการเพาะปลูก แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ในประเทศไทยสามารถปลูกมันสำปะหลัง ได้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ ๓.๕ ตันต่อไร่ แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ประเทศไทยยังขาดอยู่ คือ การบริหารจัดการที่ดี

๓) จากเศรษฐกิจฐานเกษตรกรรม สู่ Bioeconomy คือ สินค้าและบริการที่ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการใช้พลังงานทดแทนจากสินค้าเกษตร ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง โดยพลังงานทดแทน (Bioenergy) ถือว่าเป็นฐานพีระมิดที่แข็งแรง สามารถช่วยลดความผันผวนของราคาสินค้าเกษตรได้ อีกทั้งยังทำให้สินค้าบางอย่างมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

๔) กลยุทธ์เพื่อก้าวสู่ Bioeconomy โดยการทำเกษตรสมัยใหม่ (Modern Farm) มีการใช้นวัตกรรม การวิจัย วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี การทำเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Farming) การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ การรวมกลุ่มการผลิต และการมีมาตรฐานรองรับ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสร้างมูลค่าเพิ่ม

๕) การขับเคลื่อน Bioeconomy ผ่านโครงการนำร่อง โดยพืชหลักที่ใช้ คือ อ้อย และมันสำปะหลัง เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่ม ดังนี้ ๑) เชื้อเพลิงชีวภาพ/พลังงานชีวภาพ (Bioenergy) ได้พลังงานทดแทน ๒) ชีวเคมีภัณฑ์ (Biochemicals & Materials) ได้พลาสติกชีวภาพ Poly Lactic Acid (PLA) ซึ่งในอีก ๒ ปี ประเทศไทยจะเป็นผู้นำในการผลิต PLA ในอาเซียน ๓) ส่วนผสมสำหรับอาหารสัตว์ (Food & Feed) ได้แก่ สารสกัดจากยีสต์และกรดอะมิโน ๔) ส่วนผสมสำหรับอาหารแห่งอนาคต (Nutrition) ได้สารให้ความหวานแคลอรีต่ำที่ใช้สำหรับเป็นส่วนประกอบในหมากฝรั่ง และน้ำยาบ้วนปาก และ ๕) ชีวเภสัชภัณฑ์ (Biopharmas) ได้วัคซีนส่วนพืชเสริมที่ใช้ คือ ถั่วเหลือง และถั่วลิสง เพื่อปลูกหลังจากการเก็บเกี่ยวพืชหลัก

๒.๒ ผศ.ดร.ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ อาจารย์ประจำภาควิชาฟิสิกส์ และศูนย์นาโนเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อนาคตของเกษตรกรรม และแนวโน้มของโลก

ปัจจุบันมีผู้เล่นรายใหม่เข้ามาในภาคการเกษตร คือ กลุ่ม Startup ซึ่งหมายถึง กลุ่มธุรกิจเกิดใหม่ที่ต้องการสร้างความเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่แตกต่าง โดยใช้กระบวนการและนวัตกรรมที่ไม่เหมือนใครเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ทำให้ธุรกิจสามารถทำซ้ำ (Repeatable) ขยายตลาด (Scalable) สร้างมูลค่าเพิ่มและเติบโตได้อย่างก้าวกระโดด (Exponential growth) โดยในระยะเวลา ๓ - ๔ ปีที่ผ่านมา กลุ่มที่เข้ามาลงทุนในภาคการเกษตรมากที่สุดในโลกคือ ซิลิคอนแวลลีย์ (Silicon Valley) ซึ่งเป็นเขตเศรษฐกิจด้านเทคโนโลยีที่มีสำนักงานของบริษัทชั้นนำของโลกหลายแห่งตั้งอยู่ โดยบริษัทเหล่านั้นมีมูลค่าการลงทุนคิดเป็น ๑ ใน ๓ ของธุรกิจด้านเทคโนโลยีของสหรัฐอเมริกา ได้แก่ Facebook Google Uber Grab และ Amazon โดยกลุ่มนี้ถือว่าเป็น New S - Curve ที่เติบโตอย่างรวดเร็วจนทำให้การทำเกษตรแบบเดิมก้าวตามไม่ทัน

กลุ่ม Startup ที่โลกต้องการ ๔ เรื่อง คือ

๑) ระบบเมือง (Urban System)

๒) น้ำ แม่น้ำ และชายฝั่ง (Water System) โดยประเทศสิงคโปร์สามารถผลิตน้ำจืดได้จากน้ำทะเล ซึ่งถือว่าเป็นเทคโนโลยีที่สามารถแก้ปัญหาเรื่องน้ำได้ทั่วโลก

๓) เกษตรกรรม ป่า และธรรมชาติ (Agricultural & Natural Systems) ซึ่งเป็นเรื่องที่กลุ่ม Startup เข้ามาเกี่ยวข้องมากที่สุด โดยจะเห็นได้จากเกิดการล่าอาณานิคมแบบใหม่ ที่มีการไล่ซื้อพื้นที่เกษตรทั่วโลก เนื่องจากพื้นที่ที่เคยเหมาะสมในการทำเกษตรเปลี่ยนไป เช่น ประเทศแคนาดา ยูเครน และรัสเซีย จะปลูกพืชดีขึ้น นอกจากนี้ ยังมีการปลูกพืชโดยวิธีใหม่ เช่น การปลูกพืชโดยวิธี Ice age คือ วิธีการปลูกพืชโดยจำลองสถานการณ์หลังยุคน้ำแข็ง เพื่อให้พืชที่เจริญเติบโตมามีผลผลิตที่มากขึ้น และการปลูกพืชระบบปิดเพื่อให้ได้ผลผลิตในจำนวนที่มากขึ้น

๔) สังคม (Social System)

ทางรอดของภาคเกษตร

๑) การหาพื้นที่ใหม่ที่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืช จะเห็นได้ว่า บางบริษัทในประเทศไทยได้มีการซื้อที่ดินในเขตประเทศในทวีปแอฟริกาเพื่อทำการเพาะปลูกพืช

๒) การเกษตรในร่ม หรือ การเกษตรในเมือง (Vertical Farming) เช่น การสร้างโรงงานปลูกผัก (Plant Factory) การปลูกพืชในระบบคอนเทนเนอร์ การเลี้ยงปลาเก่าบนอาคาร การปลูกผักบนหลังคา และการเลี้ยงผึ้งบนหลังคา นอกจากนี้ ยังมีการปลูกเนื้อสัตว์ (In Vitro Meat) และการทำอาหารสังเคราะห์ (Synthetic Foods) เพื่อตอบสนองผู้บริโภคบางกลุ่ม และได้ผลผลิตในปริมาณที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว

๓) การเกษตรที่มีภูมิคุ้มกันต่อสภาพภูมิอากาศ (Climate-Smart Farming) เป็นการทำการเกษตรกลางแจ้งแบบฟาร์มอัจฉริยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในการเปลี่ยนทรัพยากรไปสู่ผลผลิต โดยคำนึงถึงการปรับการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ย่อย ๆ ด้วยความแม่นยำสูง เช่น มีการนำ Digital Technology มาใช้ การนำ Drone หรือที่เรียกว่าหุ่นยนต์เพื่อเกษตรกรรมมาใช้ เป็นต้น เพื่อให้สามารถทำการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกได้

๔) การดัดแปลงภูมิประเทศ และภูมิอากาศ (Geoengineering) ถือว่าเป็น S - Curve ใหม่ของยุคประเทศไทย ๕.๐ ที่มีนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถเปลี่ยนแปลงพื้นที่ที่ทำการเกษตรไม่ได้ ให้กลายเป็นพื้นที่ที่ทำการเกษตรได้ เช่น การเปลี่ยนพื้นที่ทะเลทรายให้เป็นป่า การปลูกพืชในน้ำเค็ม การปลูกพืชในระบบจำลองสภาวะอากาศเสมือนอยู่บนดาวอังคาร เป็นต้น

๒.๓ นายนิทัศน์ เจริญธรรมรักษา นายกษมาคมผู้รวบรวมและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว ศูนย์เรียนรู้วิถีชีวิตและจิตวิญญาณชาวนาไทย

ในอดีตประเทศไทยมีภาคเกษตรเป็นกำลังหลัก หรือเสาหลัก ที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ แม้ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตพองสบู่แตก หรือวิกฤตต้มยำกุ้ง ประเทศไทยยังคงสามารถพึ่งพาภาคเกษตรได้ดี แต่ในปัจจุบันการพึ่งพาภาคเกษตรของไทยในภาพรวมของเศรษฐกิจลดลง เกษตรกรหันไปสนใจภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น สินค้าเกษตรเกิดปัญหาทั้งในด้านราคา คุณภาพ และปริมาณผลผลิต โดยเฉพาะการผลิตข้าว และการส่งออกข้าว ที่มีแนวโน้มลดลงทั้งปริมาณและมูลค่า เนื่องจากโครงการหรือมาตรการแทรกแซงราคาของรัฐบาลจงใจให้เกษตรกรหันมาปลูกข้าวเพิ่มขึ้น เพราะคิดว่าจะต้องมีกำไรมากกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ เกษตรกรจึงให้ความสำคัญกับราคาข้าวมากกว่าการผลิตที่มีคุณภาพ พื้นที่การปลูกที่เหมาะสม ต้นทุนการผลิต หรือการเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดี โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะเลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่ไม่ได้คุณภาพและใช้ปริมาณมาก ๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตมากที่สุด มีการใส่ปุ๋ย สารเคมีต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่เสียไป ซึ่งวิธีเหล่านี้ทำให้เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตสูงและผลผลิตที่ได้มาไม่มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังมีผลต่อออกสู่ตลาดพร้อม ๆ กัน ทำให้มีการกดราคารับซื้อให้ต่ำลง เกษตรกรมีรายได้จากการขายข้าวลดลง ทำให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย ดังนั้นการปลูกข้าวให้ประสบความสำเร็จเพื่อช่วยเกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และผลผลิตที่ออกสู่ตลาดมีคุณภาพ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการเพิ่มมูลค่า เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การผลิตข้าวอินทรีย์ หรือผลิตเป็นข้าวที่มีคุณภาพเพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้น

กระบวนการที่จะช่วยให้เกษตรกรประสบความสำเร็จในการปลูกข้าววิธีการหนึ่ง คือ การทำนาด้วยวิธีปักดำโดยเครื่องจักร ซึ่งในอนาคตจะมีความสำคัญมาก เนื่องจากผลผลิตที่ได้มีคุณภาพ ผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าการทำนาแบบหว่านประมาณร้อยละ ๑๕ รวมถึงสามารถลดต้นทุนในการเพาะปลูก กระบวนการทำนาด้วยวิธีปักดำโดยเครื่องจักร ทำให้สามารถกำหนด จัดระเบียบการปลูกข้าวให้ตรงกับพันธุ์ข้าวที่เราต้องการได้ เพื่อให้ลักษณะการปลูกเหมาะสมต่อชนิดพันธุ์ของข้าว เช่น พันธุ์ กข.๔๑ เป็นพันธุ์ข้าวอายุสั้น และแตกกออ่อน การปลูกจึงต้องการปลูกในระยะที่ถี่ขึ้น ประมาณ ๑๔-๑๖ เซนติเมตร เพื่อให้ข้าวสามารถเจริญเติบโตได้ดี และใช้ปริมาณเมล็ดพันธุ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ กระบวนการทำนาด้วยวิธีปักดำโดยเครื่องจักรยังสามารถกำจัดข้าวนอกแถว หรือ ข้าววัชพืชออกได้ ซึ่งได้ผลดีกว่าการทำนาแบบหว่าน เนื่องจากการหว่านอาจจะทำให้ต้นข้าวที่ได้มีต้นข้าวที่เป็นวัชพืชหรือข้าวนอกแถวรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ เมื่อปักดำเสร็จเรียบร้อยแล้ว เกษตรกรจะต้องเอาใจใส่ในการดูแล ทั้งการใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การดูแลหลังปักดำ โดยวิธีการที่สำคัญอีกวิธีหนึ่ง คือ การทำนาเปียกสลับแห้ง

การทำนาเปียกสลับแห้ง เป็นการปล่อยให้ข้าวขาดน้ำในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อกระตุ้นให้รากและลำต้นข้าวแข็งแรง ส่งผลต่อการเจริญเติบโต ข้าวแตกกอเยอะ ลำต้นแข็งแรง มีระยะห่างระหว่างลำต้นที่เหมาะสม แสงแดดส่องถึงพื้นดินช่วยฆ่าเชื้อราได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังป้องกันศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น เพลี้ยกระโดด ได้ดี

โดยประโยชน์ในการทำนาเปียกสลับแห้ง คือ ลดการใช้น้ำในการเพาะปลูก รวมทั้งลดต้นทุนการใช้น้ำ สารเคมี และน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวลดลง ผลผลิตที่ได้จะเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพดีขึ้น

การใช้ปฏิทินลันเกวียน ซึ่งเป็นอุปกรณ์ที่จะช่วยให้เกษตรกรสามารถวางแผนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ให้ตรงกับลักษณะของพันธุ์ข้าวที่ปลูก เพื่อให้สามารถเก็บเกี่ยวได้ช่วงเวลาที่เหมาะสม ได้คุณภาพ โดยปฏิทินลันเกวียนประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑) แผ่นวงกลม แสดงรายละเอียด ๓ อย่างคือ

๑.๑) ช่วงการปลูกข้าวใน ๑ ปี หรือ ๓๖๕ วัน

๑.๒) แถบช่วงสี มีทั้งหมด ๓ แถบสี คือ

- แถบสีเขียว คือ ช่วงที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วได้ผลผลิตดี มีคุณภาพ

- แถบสีเหลือง คือ ช่วงคาบเกี่ยวระหว่างฤดู ยังมีความเสี่ยงอยู่บ้าง

- แถบช่วงสีแดง คือ ช่วงที่ไม่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยว ประกอบด้วย ๑) ภัยหนาว คือ

ช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ เป็นช่วงที่ไม่ควรเก็บเกี่ยว เนื่องจาก ข้าวที่เก็บเกี่ยวในระยะนี้จะตั้งท้อง หรือ ออกดอกในช่วงที่อากาศหนาวเย็น ซึ่งจะทำให้ข้าวไม่สามารถออกรวงได้ ถึงแม้ออกรวงได้ข้าวก็จะติดเมล็ดได้ไม่ดี และมีความเสี่ยงในการทำลายของเชื้อรา ๒) ภัยร้อน คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน เป็นช่วงที่ไม่ควร

เก็บเกี่ยว เพราะข้าวจะตั้งท้องและออกดอกในช่วงที่ร้อนจัด ซึ่งจะทำให้เกสรตัวผู้หมดประสิทธิภาพในการผสมพันธุ์ทำส่งผลให้ข้าวเมล็ดลีบ ไม่สมบูรณ์เยอะ และ ๓) ภัยมรสุม คือ ช่วงเดือนกันยายน – ตุลาคม เป็นช่วงที่ไม่ควร

เก็บเกี่ยว เนื่องจาก เป็นฤดูมรสุม ทำให้มีฝนตกหนัก ความชื้นสูง ต้นข้าวล้ม และก่อให้เกิดความเสียหายในการเก็บเกี่ยว

ส่งผลให้ข้าวไม่ได้คุณภาพ

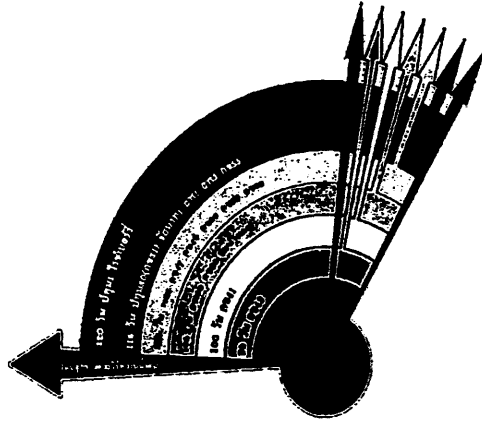
๑.๓) การอธิบายสาเหตุของความเหมาะสมและไม่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวแต่ละช่วงแถบสี

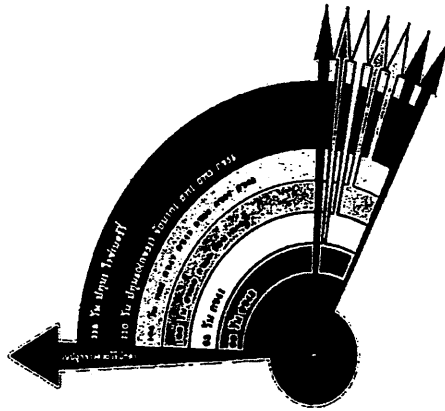
ช่วงการปลูกข้าวใน ๑ ปี ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงธันวาคม

สาเหตุที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยว

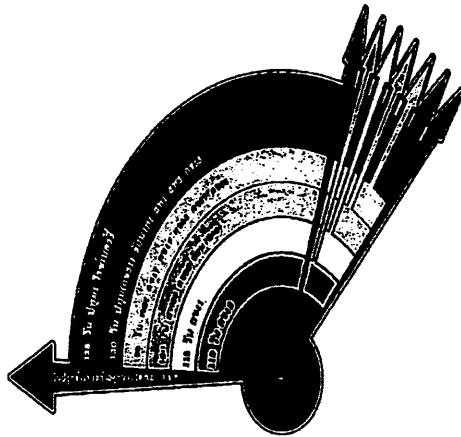
๒) แผ่นลูกศร ทั้งหมด ๓ แผ่น โดยแต่ละแผ่นจะมีแถบเส้นสีและลูกศรทั้งหมด ๗ สี คือ สีม่วง สีน้ำเงิน สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีแสด และสีแดง ซึ่งแสดงอายุของข้าวแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน

จำนวนวันปลูกข้าวนาปรังด้วยวิธีหว่านน้ำตม

จำนวนวันปลูกข้าวนาปรังด้วยวิธีปักดำด้วยเครื่องจักร โดยนับจากวันปักดำวันปักดำ

จำนวนวันปลูกข้าวนาปรังในช่วงเข้าฤดูหนาว

วิธีการใช้ปฏิทินลันเกวียน

๑) เลือกผ่านลูกศรที่ต้องการ เช่น หากต้องการดูวันที่เหมาะแก่การเก็บเกี่ยวข้าวนาปรังด้วยวิธีหว่านน้ำตม ให้นำหัวลูกศรใหญ่สีดำ ซึ่งจะแสดงถึงวันปลูกข้าวนาปรังไปชี้ในวันที่เราต้องการจะปลูกข้าว

๒) ดูช่วงอายุเก็บเกี่ยวตามแถบสีของแต่ละสายพันธุ์ เช่น ถ้าชวานาปลูกข้าว พันธุ์ปทุมธานี ๘๐ ให้ดูที่แถบสีน้ำเงิน ซึ่งมีอายุเก็บเกี่ยวข้าวประมาณ ๑๑๕ วัน

๓) ดูหัวลูกศรตามเส้นสีของพันธุ์ที่ปลูกที่ชี้ไปในช่วงแถบสีและวัน ตามอายุการเก็บเกี่ยวข้าว เช่น ถ้าชวานาปลูกข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๘๐ ให้ดูที่แถบสีและหัวลูกศรสีน้ำเงิน โดยหัวลูกศรสีน้ำเงินจะชี้ไปที่วันและช่วงแถบสีที่เก็บเกี่ยว ซึ่งในที่นี้ คือ อายุเก็บเกี่ยวข้าวพันธุ์ปทุมธานี ๘๐ มีอายุ ๑๑๕ วัน

ประโยชน์ของปฏิทินลันเกวียน

๑) สามารถเลือกช่วงปลูกที่เหมาะสมเพื่อให้พ้นภัยจากสภาวะอากาศ

๒) สามารถเลือกชนิดพันธุ์ข้าวเพื่อลดความเสี่ยงในภัยต่างๆ

๓) สามารถรู้อายุข้าวนาปรังของแต่ละชนิดพันธุ์ที่ต้องการปลูก

๔) สามารถวางแผนล่วงหน้าในการปลูกและเก็บเกี่ยวของแต่ละรอบ

๓. การอภิปราย หัวข้อ “เกษตรแม่นยำ ภูมิคุ้มกันเกษตรกรไทย”

๓.๑ ดร.สุรชัย สถิตคุณารัตน์ ผู้อำนวยการอาวุโส ศูนย์ข้อมูลและการคาดการณ์เทคโนโลยี สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ

การเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศมี ๒ ประเด็น คือ การปรับตัว (Adaptation) และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศไทยเน้นเรื่องการปรับตัว เนื่องจากเป็นเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ และมีความสำคัญต่อการศึกษาวิธีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด

เทคโนโลยีที่เกี่ยวกับภาคเกษตรมี ๓ ประเภท ดังนี้

๑) เทคโนโลยีการปรับปรุงพันธุ์ คือ การรักษาประสิทธิภาพการผลิตเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาพอากาศ และอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์สร้างรายได้ ซึ่งมีความท้าทาย คือ กระบวนการปรับปรุงพันธุ์ใช้เวลานาน (๓-๕ ปี/พันธุ์) โครงสร้างพื้นฐานที่ช่วยลดเวลา ได้แก่ ธนาคารเชื้อพันธุ์พืช ช่วยให้นักปรับปรุงพันธุ์มีฐานพันธุ์กรรมกว้างขวางขึ้น หากลักษณะที่ต้องการได้เร็วขึ้น และ High throughput screening เป็นการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการถ่ายภาพเพื่อทราบการเจริญเติบโตหรือการเปลี่ยนแปลงของพืช

สรุปสถานภาพและข้อเสนอ สวทช.

(๑) พัฒนากลไกบริหารจัดการเชื้อพันธุ์ระดับประเทศ เพื่อสร้างเครือข่ายการใช้โครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประโยชน์

(๒) สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร อุปกรณ์ ให้กับธนาคารเชื้อพันธุ์/หน่วยปรับปรุงพันธุ์

(๓) ประเมินเชื้อพันธุ์ และจัดทำฐานข้อมูลเชื้อพันธุ์พืชเศรษฐกิจหลักของประเทศที่พร้อม

ให้บริการ

(๔) จัดทำแนวปฏิบัติ การใช้ประโยชน์จากเชื้อพันธุ์กรรม การเข้าถึงและแลกเปลี่ยนเชื้อพันธุ์

ทั้งในและต่างประเทศ

๒) เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ คือ การจัดการระดับแปลง ลดปัจจัยการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีที่สำคัญ คือ การสร้างแผนที่สถานภาพแปลงความละเอียดสูงที่สามารถ

แสดงความอุดมสมบูรณ์ของดิน สามารถต่อยอดไปสู่เกษตรอัจฉริยะหรือเกษตร ๔.๐ เกษตรแม่นยำเป็นหลักการพื้นฐานที่ช่วยให้เกษตรกรเริ่มเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สภาพพื้นที่ เข้าใจการตอบสนองของพืชต่อสภาพแวดล้อมเป็นพื้นฐานของการประกอบอาชีพเกษตรกรบนฐานความรู้และข้อมูลทางวิทยาศาสตร์

สรุปสถานภาพและข้อเสนอ สวทช.

(๑) สนับสนุนเรื่องงบประมาณ ทดลองใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำในพื้นที่เกษตรแปลงใหญ่
(๒) สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาพีรแวร์ด้านเกษตรแม่นยำให้เป็นดิจิทัล

(๓) สนับสนุนเงินทุนแบบให้เปล่า หรือแบบจับคู่ให้กับเอกชนหรือมหาวิทยาลัยที่สนใจพัฒนาอุปกรณ์และระบบเกษตรแม่นยำขึ้นเป็นธุรกิจในประเทศ

๓) เทคโนโลยีพยากรณ์และเตือนภัย เป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการปรับตัวของภาคเกษตร ข้อมูลพยากรณ์อากาศเป็นข้อมูลที่เป็นต่อการพยากรณ์และเตือนภัยด้านการเกษตร แต่ต้องยอมรับว่าการพยากรณ์อากาศนั้นไม่แม่นยำ ๑๐๐% ความแม่นยำขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ได้มีการบันทึก

สรุปสถานภาพและข้อเสนอของ สวทช.

(๑) สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากร สถานีตรวจวัดอากาศ และเทคโนโลยีแบบจำลอง

(๒) สนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลภาครัฐ จัดทำคลังข้อมูลที่เป็นต่อการพัฒนาพีรแวร์ให้เป็นดิจิทัล

(๓) ศึกษาความเป็นไปได้และรูปแบบที่เอกชนหรือธุรกิจเพื่อสังคมจะเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้ข้อมูลภาครัฐเพื่อร่วมพัฒนาระบบ

ข้อเสนอพัฒนาระบบสนับสนุนการตัดสินใจสำหรับการเกษตร Decision Supporting System (DSS) เป็นซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ยังเป็นการประสานการทำงานระหว่างบุคลากรกับเทคโนโลยีทางด้านซอฟต์แวร์

หลักการของการพัฒนา DSS

๑) เป็นประโยชน์กับการพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อการปรับตัวของภาคเกษตร ทั้ง ๓ เทคโนโลยี ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น รวมถึงพัฒนาศักยภาพเทคโนโลยีแบบจำลองไปพร้อมกัน เมื่อนำข้อมูลพยากรณ์อากาศที่มีความแม่นยำ มาบูรณาการกับข้อมูลอื่น และนำมาคำนวณผ่านแบบจำลอง จะเป็นประโยชน์กับการทำการเกษตรแม่นยำ

๒) เป็นรูปแบบของเทคโนโลยีที่สามารถถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยี

๓) เป็นเป้าหมายที่ก่อให้เกิดการพัฒนาศักยภาพทางเทคโนโลยีและการเก็บข้อมูลของผู้เล่นทุกฝ่ายไปพร้อมกัน เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และเกษตรกร ในการเก็บข้อมูลและการพัฒนาระบบให้ตอบสนองความต้องการ

ข้อเท็จจริง

๑) ข้อมูลสภาพอากาศ ดินและน้ำ เป็นข้อมูลที่สำคัญ หากข้อมูลมีความละเอียดระดับแปลง และนำมาใช้ประกอบกับความรู้และประสบการณ์ของเกษตรกร จะช่วยให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจและบริหารแปลงของตนได้ดีขึ้น

๒) DSS ส่วนใหญ่ในประเทศไทยพัฒนาขึ้นเพื่อการวางแผนนโยบาย เนื่องจากผู้ให้บริการต้องมีความพร้อมในเทคโนโลยี และเข้าใจความต้องการของเกษตรกร รวมถึงความคล่องตัวในการบริหารจัดการ

๓) ธุรกิจที่มีการเติบโตแบบก้าวกระโดด (startup) หรือธุรกิจที่มีการใช้แอปพลิเคชันของประเทศไทยเป็นธุรกิจที่มีศักยภาพสูง ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น กลุ่มธุรกิจ Do in Thai ได้จัดทำระบบนำทางและช่วยเหลือเกษตรกรบนพื้นฐานเกษตรแม่นยำ (FOODWISDOM) เป็นแอปพลิเคชันที่นำทางและช่วยเหลือเกษตรกรบนพื้นฐานของเกษตรแม่นยำ และเป็นโครงการนำร่องนำไปใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศในระดับท้องถิ่นให้เกษตรกร มีฐานข้อมูลพฤติกรรมเฉพาะปลูกระดับท้องถิ่นและการตรวจสอบย้อนกลับ การคาดการณ์และให้ข้อมูลการเพาะปลูกล่วงหน้า วิเคราะห์ CO₂ Footprint ในกระบวนการเกษตรระดับท้องถิ่น ปัจจุบันมีผู้ใช้งาน แอปพลิเคชัน ๑๐,๐๐๐ บัญชี และผู้ใช้งานมากกว่า ๕๐% เป็นด้านเกษตรอินทรีย์ ซึ่งใช้งานมากในภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคกลาง พืชเศรษฐกิจหลักที่ได้รับประโยชน์ คือ ข้าว กาแฟ ถั่ว และอ้อย

๓.๒ ดร.จุฬารัตน์ ตันประเสริฐ รองผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ภาคเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งรายได้หลักของคนส่วนใหญ่ซึ่งมีอาชีพทำการเกษตร ทั้งพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศ ยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม แต่เกษตรกรรายย่อยมักประสบกับปัญหารายได้ต่ำ เนื่องจากความผันผวนทางการตลาด และการขาดการวางแผนจัดการการผลิตที่ดี ในขณะที่ภาครัฐเองก็ขาดข้อมูลภาคสนามที่ถูกต้องสมบูรณ์ ทำให้การวางแผนในระดับมหภาคไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง ภาครัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ด้วยการให้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์ และมีประสิทธิภาพสูงสุด การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมดังกล่าวมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การปรับสมดุลของอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) ของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ โดยอาศัยการบูรณาการข้อมูลจากหลายภาคส่วน ได้แก่ ข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลศักยภาพและกายภาพในพื้นที่ รวมถึงข้อมูลสภาพดินและสภาพอากาศในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร เป็นต้น และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของตลาด เพื่อหาความเหมาะสมของการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตรกรรมซึ่งส่งผลต่อการเพิ่มผลกำไรที่สูงกว่าการทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

what2grow เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดพื้นที่เพาะปลูกที่เหมาะสมจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลแผนที่ ข้อมูลการผลิต ผลผลิต สภาพพื้นดิน ฤดูกาลเพาะปลูก สภาพอากาศ อุปสงค์-อุปทาน ของผลผลิตทางการเกษตร สามารถวิเคราะห์และพัฒนาเป็นแบบจำลองในการโซนนิ่งภาคการเกษตรที่เหมาะสม ประกอบด้วย ๕ พืชหลัก คือ ถั่วเหลือง มันสำปะหลัง อ้อย ปาล์มน้ำมัน ข้าวโพด ซึ่งเป็นถือเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ ส่วนของข้อมูลที่จะนำมาใช้ในโมเดลนี้จะประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ

๑) ข้อมูลทางกายภาพ เช่น ที่ตั้งโรงงาน แหล่งน้ำชลประทาน แหล่งน้ำบาดาล พื้นที่ปลูก พื้นที่โซนนิ่ง ศักยภาพดิน

๒) ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ความต้องการ ราคา ผลผลิต ต้นทุน
ซึ่งการบูรณาการข้อมูลจะมาจาก ข้อมูลระบบเซ็นเซอร์ฯ เกษตรกรผู้ให้ข้อมูล Smart Office
หน่วยงานพันธมิตร และจากเครื่องมือต่าง ๆ มายังศูนย์ข้อมูล และจะส่งข้อมูลไปยัง ๔ แหล่งดังนี้

- ๑) หน่วยงานที่ให้ข้อมูลและต้องการทราบข้อมูล
- ๒) เกษตรกรผู้ใช้ข้อมูล และ Smart Officer
- ๓) คลังทรัพยากรและสารสนเทศด้านการเกษตร
- ๔) ภาครัฐ

ในส่วนของ การถ่ายทอดความรู้จะประกอบด้วย ๔ กิจกรรม ดังนี้

- ๑) กิจกรรมการผลิตสื่อการเรียนรู้
- ๒) กิจกรรมงานวิจัยที่ถ่ายทอดความรู้
 - ๒.๑) ระบบการเรียนออนไลน์แบบเปิดเพื่อมหาชน (MOOC: Massive Open Online Course)
 - ๒.๒) ระบบสื่อสาระออนไลน์แบบเปิด (Open Education Resource)
 - ๒.๓) ระบบประชุมทางไกลออนไลน์ (Web Video Conference)
 - ๒.๔) ระบบจัดการเนื้อหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านการเกษตร

(Content Management System)

- ๒.๕) ระบบ e-learning เคลื่อนที่ (Mobile e-Learning)

๓) กิจกรรมถ่ายทอดความรู้การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยแก่เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเกษตรกร ซึ่งมี
ขั้นตอนการทำงานดังนี้

- ๓.๑) วิจัยการเข้าถึงสื่อของเกษตรกร
- ๓.๒) พัฒนาสื่อเรียนรู้พืชเศรษฐกิจ
- ๓.๓) ระดมสมองแนวทางการใช้เทคโนโลยีของนักส่งเสริมการเกษตร
- ๓.๔) พัฒนาระบบงานวิจัยเพื่อถ่ายทอดความรู้ เช่น ระบบ MOOC, OER ชุดเรียนรู้เคลื่อนที่

และ Mobile App เป็นต้น

- ๓.๕) ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เจ้าหน้าที่รัฐและเกษตรกร

๔) กิจกรรมประกวดคลิปสั้น “เกษตรกรสู้ภัยแล้ง”

๓.๓ ดร.दनัยกิติ์ สุขสว่าง หัวหน้าแผนกยุทธศาสตร์ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิต
และการปฏิบัติแก่ประชาชน โดยยึดหลัก “ทางสายกลาง” ท่ามกลางมรสุมเศรษฐกิจที่ต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

เศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ประกอบไปด้วย

๑) ความมีเหตุผล คือ ตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความพอเพียงต้องใช้เหตุผล และพิจารณา
ด้วยความรอบคอบ

๒) ความพอเพียง คือ รู้จักพอประมาณ พออยู่ พอมี พอกิน พอใช้ ประหยัด และไม่เบียดเบียนตนเอง
และผู้อื่น

๓) การมีภูมิคุ้มกันที่ดี คือ เตรียมใจให้พร้อมรับผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

เศรษฐกิจพอเพียง ๒ เงื่อนไข ประกอบด้วย

- ๑) การมีความรู้ คือ นำความรู้มาใช้ในการวางแผนและดำเนินชีวิต
- ๒) การมีคุณธรรม คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคี และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เกษตรทฤษฎีใหม่ กับ เศรษฐกิจพอเพียง คือเรื่องเดียวกันหรือไม่

เกษตรทฤษฎีใหม่หัวใจเศรษฐกิจพอเพียง คือ ทฤษฎีใหม่เป็นแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชเกี่ยวกับ”การจัดพื้นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยและมีชีวิตที่ยั่งยืน โดยมีการแบ่งที่เป็นส่วนต่าง ๆ ได้แก่ พื้นที่น้ำ พื้นที่ดินเพื่อเป็นที่นาปลูกข้าว พื้นที่ดินเพื่อปลูกพืชไร่ร่นานาพันธุ์ และที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและเลี้ยงสัตว์”ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ตามอัตราส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐

พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ขุดสระเก็บกักน้ำเพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝน และใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์และพืชน้ำต่าง ๆ

พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ปลูกข้าวในฤดูฝนเพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้เพียงพอตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณร้อยละ ๓๐ ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย

พื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณร้อยละ ๑๐ เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่น ๆ

เกษตรทฤษฎีใหม่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้านการเกษตร มีทั้งหมด ๔,๕๕๖ โครงการ ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการเรื่องของการพัฒนาแหล่งน้ำ เช่น โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน คนส่วนใหญ่เข้าใจว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่ที่ไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มีประโยชน์ในช่วงน้ำแล้งและน้ำท่วม เป็นเครื่องมือสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ กรุงเทพมหานคร ป้องกันความเสียหายจากน้ำท่วม พร้อมกันนี้ยังทำหน้าที่แจกจ่ายน้ำให้แก่พื้นที่เกษตรกรรม ให้แก่บริเวณทั่วลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออกตอนล่างกว่า ๒.๓ ล้านไร่ ทำให้เกษตรกรบริเวณลุ่มน้ำเกิดผลผลิตในช่วงฝนแล้ง รวมถึงยังเป็นแหล่งประมงน้ำจืดขนาดใหญ่ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกด้วย

สรุปเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

- ๑) เป็นวิถีการดำเนินชีวิต ที่ใช้คุณธรรมนำความรู้
- ๒) เป็นการพัฒนาตัวเอง ครอบครัว องค์กร ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน
- ๓) เป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขระหว่างคนกับคนไทย และคนกับธรรมชาติ

๔. การประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมสัมมนา

สศค. ได้ประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมสัมมนา โดยใช้แบบสอบถาม สรุปผลได้ดังนี้

๔.๑ การสัมมนาเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐” การสัมมนาในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งหมด ๕๓๒ คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม ๒๘๐ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๒.๖๓ ของผู้เข้าร่วมทั้งหมด เป็นเพศหญิงร้อยละ ๖๐.๐๐ เพศชายร้อยละ ๔๐.๐๐ โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง ๓๑ - ๔๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕ รองลงมา คือ อายุ ๕๑ - ๖๐ ปี ร้อยละ ๒๘.๙๓ อายุ ๔๑ - ๕๐ ปี ร้อยละ ๒๔.๖๔ อายุ ๒๐ - ๓๐ ปี ร้อยละ ๑๑.๗๙ และอายุมากกว่า ๖๐ ปี ร้อยละ ๒.๑๔ สำหรับระดับการศึกษาของผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ พบว่า มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ ๕๙.๒๙ รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๓๖.๐๗ และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ ๔.๖๔ นอกจากนี้ พบว่า ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ร้อยละ ๖๙.๖๔ รองลงมาเป็นพนักงานเอกชนหรือผู้ประกอบการ ร้อยละ ๑๗.๘๖ เกษตรกร ร้อยละ ๘.๒๒ อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ร้อยละ ๒.๑๔ และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ ๒.๑๔

๑) ความพึงพอใจต่อการสัมมนา พบว่า ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจในภาพรวมของการสัมมนา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๖$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๒๖) ด้านหัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการสัมมนา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๔$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๗๑) ด้านเนื้อหาสาระในการสัมมนา ตรงกับความต้องการ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๓$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๕๐) และด้านระยะเวลาของการสัมมนา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๓$ หรือ ร้อยละ ๘๐.๕๗) โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่า หัวข้อที่บรรยายมีความน่าสนใจและทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าระยะเวลาของการสัมมนาค่อนข้างน้อยและจำกัดเกินไป จึงเห็นควรจัดสรรเวลามากขึ้นในการสัมมนาครั้งถัดไป

๒) ความพึงพอใจต่อเอกสารภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐ ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจในภาพรวมของเอกสาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๗$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๓๑) ด้านเนื้อหาครอบคลุม ครบถ้วน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๕$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๙๓) ด้านการเรียงลำดับเนื้อหาชัดเจน เข้าใจง่าย มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๖$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๑๔) และด้านเนื้อหาเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมสัมมนา หรือหน่วยงานของผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๙$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๘๖)

๓) ความพึงพอใจต่อการบรรยายเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐” โดยนางสาวจรรยา สุทธิไชยา เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ด้านความเหมาะสมในภาพรวมของวิทยากร อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{x} = ๓.๙๗$ หรือ ร้อยละ ๗๙.๔๖) ด้านความรู้ในเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๕$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๐๐) ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๓$ หรือ ร้อยละ ๘๐.๕๐) และด้านการบริหารเวลา ความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๓.๗๕$ หรือ ร้อยละ ๗๕.๙๓) โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่า วิทยากรมีความรู้ ความเข้าใจในหัวข้อการบรรยาย เนื้อหาเหมาะสมกับปัจจุบัน และมีเทคนิคการนำเสนอที่เข้าใจง่าย ทำให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน การบริหารจัดการให้สอดคล้องกับแนวโน้มของตลาดและสถานการณ์ในอนาคตได้ แต่ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าระยะเวลาของการบรรยาย ตอบข้อซักถาม ของวิทยากรค่อนข้างน้อยและจำกัดเกินไป จึงเห็นควรจัดสรรเวลาของการบรรยายให้มากขึ้นในการสัมมนาครั้งถัดไป

๔) ความพึงพอใจต่อการบริการ ผู้เข้าร่วมการสัมมนามีความพึงพอใจในภาพรวมต่อการบริการ ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๒$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๓๔) ด้านสถานที่จัดสัมมนา มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๑$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๑๔) ด้านสื่อโสตทัศนูปกรณ์ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๕$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๐๐) ด้านความเหมาะสมของอาหาร อาหารว่างและเครื่องดื่ม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๖$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๑๔) ด้านการต้อนรับ การบริการและการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๑$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๑๔) และด้านความสะดวกของสถานที่จอดรถยนต์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๖$ หรือ ร้อยละ ๘๑.๒๙) โดยผู้เข้าร่วมการสัมมนาเห็นว่า สถานที่การจัดสัมมนามีความเหมาะสม เนื่องจากสามารถเดินทางได้สะดวก รวมทั้งเจ้าหน้าที่ให้บริการดีมาก ทั้งการต้อนรับ การรับลงทะเบียน มารยาทและการแต่งกาย แต่ในเรื่องของสถานที่จอดรถ ผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นว่าสถานที่จอดรถกับอาคารสัมมนานั้นอยู่ห่างกันเกินไป รวมทั้งผู้เข้าร่วมการสัมมนาต้องการให้มีการปรับปรุงในเรื่อง

เอกสารประกอบการอภิปรายควรมีให้ด้วย เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาเข้าใจได้ง่ายขึ้น และอยากให้มีการจัดสัมมนาในต่างจังหวัด เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรตลอดจนผู้ที่สนใจและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับความรู้ ข่าวสารใหม่ ๆ ต่อไป

๔.๒ การอภิปรายช่วงเช้า หัวข้อ “เกษตร S-Curve ลดต้นทุน เพิ่มรายได้ ขยายผลผลิตภาพ” รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ จะตรงกับการประเมินการสัมมนาเรื่อง “ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรปี ๒๕๕๙ และแนวโน้มปี ๒๕๖๐” เนื่องจากเป็นแบบสอบถามชุดเดียวกัน สำหรับความพึงพอใจต่อวิทยากร มีดังนี้

๑) นายประวิทย์ ประกฤตศรี ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อวิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๕$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๙๔) ด้านความรู้ในเนื้อหา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๙$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๗๑) ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๓$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๖๕) ด้านการตอบประเด็นข้อซักถาม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๐๕$ หรือ ร้อยละ ๘๑.๐๗) และด้านการบริหารเวลา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๑$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๒๑)

๒) ผศ.ดร.ธีรเกียรติ์ เกิดเจริญ ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อวิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๒$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๓๘) ด้านความรู้ในเนื้อหา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๔$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๘๖) ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๔$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๗๙) ด้านการตอบประเด็นข้อซักถาม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๓$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๕๗) และด้านการบริหารเวลา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๖$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๒๙)

๓) นายนิทัศน์ เจริญธรรมรักษา ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อวิทยากรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๒$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๓๘) ด้านความรู้ในเนื้อหา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๗$ หรือ ร้อยละ ๘๗.๔๓) ด้านเทคนิคการนำเสนอ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๓$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๕๐) ด้านการตอบประเด็นข้อซักถาม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๘$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๕๐) และด้านการบริหารเวลา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x} = ๔.๑๑$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๒๑)

๔.๓ การอภิปรายช่วงบ่าย หัวข้อ “เกษตรแม่นยำ ภูมิคุ้มกันเกษตรกรไทย”

จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนา พบว่า มีผู้ให้ความคิดเห็นและตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๒๒๘ คน โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่ มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๔๒ มีอายุ ๓๐-๓๙ ปี จำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๓๒ มีอายุ ๔๐-๔๙ ปี จำนวน ๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๔๙ และมีอายุ ๒๐-๒๙ ปี จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๗ สำหรับด้านการศึกษา ผู้เข้าร่วมสัมมนามีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๓ จบการศึกษาปริญญาตรี มีจำนวน ๘๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๖ จบการศึกษาระดับอนุปริญญา จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๓ และจบชั้นมัธยมศึกษาหรือต่ำกว่าจำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๘ ด้านหน่วยงานที่เข้าร่วมสัมมนา ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่ตอบแบบสอบถาม เป็นข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๖๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๒๐ และผู้เข้าร่วมสัมมนาอยู่นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีจำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๐ นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมสัมมนาที่อยู่นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วยผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร จำนวน ๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๒๓ สถาบันการศึกษา จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๙ ผู้ประกอบธุรกิจอื่น จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๙ รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๙ คน คิดเป็น

ร้อยละ ๑๔.๗๕ เกษตรกร จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๔ และอื่น ๆ จำนวน ๕ คน (สื่อมวลชน) คิดเป็นร้อยละ ๘.๒๐

๑) ภาพรวมเอกสาร “สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม” ผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความพึงพอใจเอกสาร “สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้มปี ๒๕๕๙” อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๒$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๔๐) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในความเป็นประโยชน์ต่อตนเอง/หน่วยงาน ($\bar{x} = ๔.๒๙$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๘๐) ความเชื่อถือและถูกต้อง ($\bar{x} = ๔.๒๕$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๐๐) ความครอบคลุมสินค้าเกษตรที่สำคัญ ($\bar{x} = ๔.๒๓$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๖๐) ความทันสมัยและทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{x} = ๔.๒๖$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๒๐) และมีความพึงพอใจมากในภาพรวมของเอกสาร ($\bar{x} = ๔.๑๘$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๖๐) ความน่าสนใจของบทความพิเศษ ($\bar{x} = ๔.๑๑$ หรือ ร้อยละ ๘๒.๒๐)

๒) ความพึงพอใจต่อวิทยากร

๒.๑) ดร.สุรชัย สถิตคุณารัตน์ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๒๔$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๘๐) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านความรู้ในเนื้อหา ($\bar{x} = ๔.๓๒$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๔๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการรักษาเวลา ($\bar{x} = ๔.๑๘$ หรือ ร้อยละ ๘๓.๖๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการตอบคำถาม (ไม่มีคำถาม) และมีความพึงพอใจมากที่สุดในภาพรวม ($\bar{x} = ๔.๒๓$ หรือ ร้อยละ ๘๔.๖๐)

๒.๒) ดร.จุนหารัตน์ ตันประเสริฐ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๓๒$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๓๐) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านความรู้ในเนื้อหา ($\bar{x} = ๔.๓๘$ หรือ ร้อยละ ๘๗.๖๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการรักษาเวลา ($\bar{x} = ๔.๓๐$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๐๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการตอบคำถาม ($\bar{x} = ๔.๒๖$ หรือ ร้อยละ ๘๕.๒๐) และมีความพึงพอใจมากที่สุดในภาพรวม ($\bar{x} = ๔.๓๒$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๔๐)

๒.๓) ดร.दनัยกิติ์ สุขสว่าง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = ๔.๔๒$ หรือ ร้อยละ ๘๘.๒๗) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดด้านความรู้ในเนื้อหา ($\bar{x} = ๔.๔๘$ หรือ ร้อยละ ๘๙.๖๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการรักษาเวลา ($\bar{x} = ๔.๓๒$ หรือ ร้อยละ ๘๖.๔๐) มีความพึงพอใจมากที่สุดด้านการตอบคำถาม (ไม่มีคำถาม) และมีความพึงพอใจมากที่สุดในภาพรวม ($\bar{x} = ๔.๔๔$ หรือ ร้อยละ ๘๘.๘๐)

๔.๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสัมมนา

๑) ข้อดี

- วิทยากรทุกท่านมีประสบการณ์เชี่ยวชาญในสาขาตรงตามหัวข้อสัมมนา มีความรู้รอบด้านถ่ายทอดเนื้อหาได้ชัดเจน ตรงประเด็น

- หัวข้อสัมมนามีความทันสมัย แปลกใหม่ น่าสนใจ ทันต่อเหตุการณ์
- ผู้ดำเนินรายการรักษาเวลาได้ดี
- การลงทะเบียน/การต้อนรับจากเจ้าหน้าที่ดี
- สถานที่จัดสัมมนามีความเหมาะสม
- รูปเล่มเอกสารสวยงาม

๒) ข้อควรปรับปรุง

- วิทยากรมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ แต่ขาดความเชื่อมโยงในการนำเสนอ
- ควรมีเอกสารประกอบการอภิปรายของวิทยากรทุกท่าน (PowerPoint)
- ห้องกว้างไปเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าร่วมสัมมนา
- ควรมีโควต้าให้เอกชนเข้ารับฟังมากกว่านี้ เพื่อเป็นความรู้
- ควรมีการเชิญเกษตรกรเข้าร่วมการสัมมนามากกว่านี้

๓) ความต้องการของผู้เข้าร่วมสัมมนา (๑๓๖ ราย) ต้องการให้ สศก. วิเคราะห์/วิจัยเศรษฐกิจ การเกษตร ๓ อันดับแรก ได้แก่ การแก้ไขปัญหารายได้และราคาสินค้าเกษตร ร้อยละ ๓๔.๕๖ เกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ ๓๓.๘๒ และการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ร้อยละ ๓๑.๖๒

๔) หัวข้อที่สนใจในการจัดสัมมนาครั้งต่อไป

- ทิศทางการพัฒนาการเกษตรของประเทศ Trend การเกษตรของโลก
 - นโยบายรัฐที่มีผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจการเกษตร
 - เกษตรอินทรีย์ และสินค้าเกษตรปลอดภัย
 - ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
-